

FEJEZÉSEK A MAGYARORSÁGI KATOLIKUSOK ÉS PROTESTÁNSOK KÖZÖTTI VITÁI KAPCSOLATÁRÓL

Székesfehérvár XXV. év. 218. - Csütörtök, 1918. szept. 26.

Előfizetés helyben,		vidéken:	
1 óra	2 K	1 óra	2-50 K
1 évre	24 K	1 évre	31 K

Postaközlő az akadémia felé. Szerkesztés: István-tér 1. Telefona 208

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Protestánsok a hungarizmusért.

Püspökünk lángszavai nemcsak a mi híveink körében gyújtottak, hanem a protestánsok között is. Ha vármegyénk protestáns papjaival és protestáns világi vezető tőri-áival beszélünk, mindegyik őszintén bevallja, hogy dr. Prohászka Ottokár szózata időszerű. Nem titkolják afeletti meggyőződésüket, hogy elérkezett a tizenkettedik óra, melyben katolikusoknak és protestánsoknak kezét kell fogniok a magyarságot. E beszélgetésekből az is kiderül, hogy a protestánsok eme nyilatkozatai a magánélmények hátterét is átlikik és bizonyos közhangulatra engednek következtetni, mely az órákban mindegyre általánosabbá lesz. Hogy ez így van, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a Baltazárok és Nagy Ferenc is jönnek látják e telfogással szembeállítani. Ezek az urak ugyanis a szabadkőművesség, szolgálatában állanak.

E pontnál kell gondolkodni.

véréinknek. A magyarság érdekeit nem a szabadkőművesek képviselik, hanem a Rátfay Sándorok. Ha a protestánsokat áthatja az igaz keresztény meggyőződés, iparkodni fognak vezetőik köréből a szabadkőműves szellemet mielőbb száműzni. A reformáció óta egymástól idegenkedő protestánsoknak és katolikusoknak ugyanis sohasem kínálkozott jobb alkalom a társulásra, mint most, mikor a magyarság veszedelmében van. A hungarizmus jelszava az aranyhíd, melyen a századok óta karkaszmet néző két tábor egyesülhet. Katolikusok és protestánsok készségesen elismerhetik, hogy minden nemzeti ügyben a magyarság érdeke az első. Azonkívül a mai társadalmi berendezésünk van annyira liberális, hogy egymás komoly kellemlenkedésével ma már egyik kerész-

tény tábornak sem kell tartani. Félre kell tenni az egyesülés útjában álló szabadkőműveseket. Nálunk, hűla istennek, egyházi téren nem vezethetnek a szabadkőművesek. A protestánsokon fordul hát meg, hogy van-e elég erejük ahhoz, hogy egyházunkban ők vezessenek a magyarságot.

A 69-es napok.

A 69-es bakák ünnepségeinek előkészületei már nagyon folynak s a rendező bizottság mindent elkövet, hogy neesak az ünnepségek anyagi sikerét biztosítsa, hanem oly másort is állítson össze, hogy az művészi műjöv legyen.

S mi munkát, sem fáradságot nem sajnálnak a siker érdekében s azt hisszük, hogy a három nap, okt. 5, 6, 7-e ünnepségei minden tekintetben sikerüljenek. Az okt. 5-i művészeti előadások között a művészek fognak szerepelni s a rendezőbizottság igazi művészeti hajlít nyújtani a város közönségének. Okt. 6-án nagy matiné lesz, míg d. u. a tavöldében, rossz idő esetén pedig a méntelepi lovardában rendeznek nagy népművelési előadást. Okt. 7-én a városi színházban székely- és magyar népművelési előadások lesznek.

7-én mozielőadások és kabarék lesznek mindegyikben. A mi jó hindenburi belkalkal nagyon szeretik szerte a megyében. Hiszen a mi városunk, testvéreink, fiamok. Az ő övezgyeinknek, arváknak sorsa bennünket is érint, mert látni fogjuk sorsukat. Segítsünk rajtuk. Sokan, nagyon sokan vannak s mindig többet tesznek. Ahogyan szaporodnak a háztéren a fakereszték, úgy állnak mindig többben lesznek a gyászruhás övezgyek és arvá. Sok vér és könny fog még elfolyani és sok pénzre van szükség, hogy a srások a nyomor is ne szegődjenek vereségtársul.

Az elsikkasztott jelző.

Nem akarunk díjat nyerni a „fura borsáhányás” gyakorlásában, mégis leszögzünk egy igen jellemző példát annak illusztrálására, hogy a nálunk most használt idegen elem lelki károsító milyen sivar a magyarság történelmi tradícióinak megőrzésében. Az olasz királyok annak idején megrabolták a pápát, elvették tőle Rómát is, de a pápa Róma szent elhelyezték az olasz miniszteriumot, de a palotákban főmunkások a rég felirások s a Quirinában most is ott ragyog a pápai címer. A szabadkőműves francia kormány megrabolta a francia egyházat, de a történelmi múlt emlékeihez nem nyúl szemszétörő kézzel, mert tudja, mi az a tradíció. Parisban egy sereg atea és térmost is őrzi a „sainte” (szent) jelzőt; a Faubourg st. Germain st. Denise, s Chapelle oly történelmi patnáru nevek, hogy a legnépszerűbb francia szabadkőművesek se jut eszébe felszólalni ellenük, mert ha hitetlennek is de tőlük mélyen történelmükre büszké franciák. Csak mi „magyarok” dicsekedhetünk azzal a feles dicsőséggel, hogy a budai szent tihertegy lovában most megvált milliók szent Gelért fardöröl elsikkasztották a „szent” jelzőt nehogy felkezzent érzékenységet sértsünk nekik ezzel mi bizonyos átadó szabadkőműves kezekben levő főváros urai sohasem fogják a magyar történelmi multat megőrtetni.

Ismét villanyáram nélkül.

A komoly és befelőlődő villanytelepen tegnap este alhálózat megszünt, hogy a katonai szolgálatra elvitt szakmunkásokat pótló oroszok közül nyugat elvették a telephelyt, ezek már hazamennek és ekkor a többi munkások is megszüntették a munkát. Az igazgató a telephelyt és kezelő személyzetével társaságot a gépházba a szent és ki a hamut, de nem győzték hízáni erővel ezt a munkát és mert sem a katonák, sem a városi hatóságok nem tudták napszámot a szerezni, kénytelen volt hálítani az üzemet. A városi hatóság pedig ma a következő tartalmu ukázattal tiltja a villanytelephez. „Az utóbbi napokban a villamos áramszolgáltatást telepük rendkívül hiányosan teljesíti s az

előírt feszültséget nem tartja meg a szerződés XV. fejezetének első bekezdése szerint. Felhívom t, címet, hogy ezen rendelkezéseket megszüntesse s figyelmeztetem, hogy ha a rendelkezés megszüntetése három hónapon át egyfolytában tartana, akkor a szerződés fennhívkozott fejezete értelmében a város jogosítva van a közte és a Phöbus ut, között fennálló szerződés megszüntetésére”. Talán mégis helyesebb lenne előbb napszámokról gondoskodni, ha csak ez a baj.

No és a villanytelep van oly ravasz, hogy nem „egyfolytában” ad 3 hónapig „rendellenes” áramot. Nem! Kéthetenként egyszer bemutatja, hogy milyen a rendes áram.

HIREK.

Kitüntetett tábori lelkész. Öfelségo Töke István tart. tábori lelkészt, Székesfehérvár egyházmegyei papot, kit jelenleg sebesülten a Budapesti János Szanatóriumban kezelnek, az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfelelő magatartásának elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével és a kardok adományozásával tüntette ki. Gratulálunk.

Kitüntetés. Lauschmann Jenő honvédezés, a 315. h. a. társaságának az előző szemben való kiváló szolgálatáért a hadiélkíményes Lipótlend lovagkeresztjével lett kitüntetve. Lauschmann Jenő honvédezés városunk fia.

Hősi halát. Vattay Jenő 69. gy. ezredbeli hadnagy, a nagyvezet, kiscsúst, bronz vitézségi érem és a Károly csapatkereszt tulajdonosa f. hó 16-án hajnalban ellenséges gránáttól (talva hősi halált) halt. Most augusztusban nevezték ki hadnaggyá.

Megerősítették az árvízgálo bizottság elnökeit. Az Országos Közbiztosítási Hivatal vezető miniszter a Székesfehérvár területén működő árvízgálo bizottság elnökeit Nagy Ignác ügyvédet, előkkelhelyettesül pedig Kovács A. Sándor tá városi tanácsost nevezte ki. Egy kormányrendelet értelmében az árvízgálo bizottságokat a kereskedelmi miniszter hatáskörébe utalták. Szerényi József báró tegnap érkezett leírásával a két előnök ezen tisztségében megerősítette és kérte hogy az ármegállapításban és az áru uzsora elleni küzdelemben segítségére legyenek.

A segélypénztár. Kiss Góza th. főszámvévó vezetése alatt, amelyhez jobban a hadigondozó népszerűségi munkálatok is beosztattak, ezentel szemlén Kiss Góza vezetésével, a háború tartama alatt mint a hadisegély ügyeket intéző hivatal működik tovább. Ide osztják be a hadisegély felszámolás felvételét is melynek vezetéséről Kovács A. Sándor lemondott. A tanács a polgármester irítványára Kiss Góza részére, aki a hadisegélyt intéző hivatal megszervezte és azt 4 év óta állandón vezeti, ez év január 1-től a háború befejeztéig havi 100 kor. fizetést állapított meg. Kovács Sándor tanácsosnak pedig — akinet a hadisegélyek megállapításánál reáruházott hatáskör megmarad — a segélyezés ügyében kifejtett egyéb eredményes működéséért köszönetet szavaztak.

A városi hatóság a spanyolbetegség ellen. Dr. Molnár József h. főorvos előterjesztést tett a polgármesternek a spanyolbetegség elleni védekezés tárgyában. A betegségügyi bizottság tegnap d. u. tartott ülésén foglalkozott e beadvánnyal és mert a tisztí orvosok jelentése szerint Fehérváron eddig e betegség által ágyba döntöttéek száma „csak” 200-300, az iskolák növendékei között pedig még nem lépett fel a betegség járványszerűen, a bizottság egyelőre nem lát okot rendkívüli intézkedések megtételére.

Az osztrák gyerekek távozása Nagyerkátáról. A híres 48-as kuruc kőszög lakossága magyaros vendégszeretettel karolt fel 42 Károly-gyermekek. A jól iskolázott, vallásos nevelésű bécsi gyerekek épületes viselkedésükkel jó emléket hagytak a perkátaiaknak. Naponként a templomban végezték el a reggeli s esti ajátósságukat a kísérőnk felügyelete alatt, hetenként nagyobb része gyónt-s naponként áldozott. Vasárnap távozásukkor mindnyájan a szentmise után testületig vonultak a plebána udvarára, hol köszönetet mondtak a plebános, és a kaplannak fáradozásukért s érzékeny búcsút vetek a kőszög lakosságától. A jó magyarok részéről ajándékokat bocsátottak el az otthon kopláló bécsi gyerekekért.

A nagyperkátai gyújtogatók feljutása. Három hónap piáhenés után a titokzatos gyújtogató újból megkezdte őrjögi munkáját. Vasárnap éjjel a szokott időben fél 11 órakor tűzet kiabáltak a nehezen ébredő lakosság részére. A falu közepén, a templom átlélenében levő hatalmas tűz bevilágította az egész községet. György Teréz grófnő kertjé sarok magtára néhány métermáza gabona erejéig, mintegy 30 ezer korona értékében lelt a tűz martalékává. Szerencsére a kastélykerüti előfalk felgottak a hulló sziporkákat, így az emeletes másik magtár s a kastély fölött elmulat a nagyobb veszedelem. Oltani, menteni a víz hiánya miatt nem lehetett. A boszszuálló kéznek aligba ez nem volt az utolsó munkája.

Sebesültek jöttek. Egy sebesült szállított vonaton városunkba kedden éjjel Koblachból 42 sebesült harctéri hősünk érkezett, közte 6 füst és 17 súlyosan sebesült legénység állományhoz tartozó katona. A sebesülteket a mentők csak reggel 5 órára tudták elhelyezni a különböző kórházakban.

Újév meg a főbizalmi. A miskolci szociáldemokrata vasúti munkások között van egy kősernevi főbizalmi, aki azokon a gyűléseken, ahol a csuhát szidják, meg a vallást gyalázzák, ott vörösre szokta a tenyerét tapsolni és kedeküdi ordítja az „éjjent” és az „ugyvánt”. A múlt pénteken délután a maga gorombaságában a következő eseménynek volt részese a főbizalmi:

Már kora délután elrámolta munkahelyét, összeszedte cökmökjait és készült haza. Eme sokkallan munkaabbahagyást észrevette egyik szomszédja, aki szintén vörös szociáldemokrata és megkérdezte, hogy hová megy te Khóbi?

— lát nem tudod te marha (így), hogy holnap ünnepem van? Megyek haza előkészülni!

Ihat, így — válaszolt a lemarháztól keresztény, aki eddig nem tartotta kötelességének szántarantani a zsidó újévet — persze, persze. Csak járjon ezután a polád (a marhára így volt a stílusos felelet), hogy a papok megéteik velünk a szénát. Te is most megétegni megy. Mi buták vagyunk, te pedig okosak. Tudom most már hányadán vagyunk!

A kegyelet adója. Deutch Gyula földbírtokos, akinek Olga nevű leányát a spanyolnátha oly tragikus rohamossággal követte áldozatul 500 koronát, Szegő Sándor gyáros pedig, akinek fiatal nejeit ragadta el ma hajnalban a gyilkos kór, 2000 koronát adott át dr. Saára Gyula polgármesternek ezen okkál, hogy ez összegeteket a város intelligensőbb szegényei között osztassa ki. A segélyre érdemeseket a rendőrség fogja összeírni.

A Székesfehérvári Keresztény Kereskedelmi Alkalmazottak Köré 10 évi kényszerűen után újból megkezdte működését a katali. Legénygyesület ideiglenesen átengedett helyiségében régi helyiségét a sz. Imre termet nem használhatja, mert ott még mindig hóriház van. A „Szabad Lyeumit” előadások is megkezdődnek, minden második vasárnapra sikerül a határ felől megérkezni a nagyvárosba. Október 13-án, vasárnap délután 5 órakor lesz az első előadás. Jegyek minden alkalommal előre válthatók a Nádor utcai Vaimár cégnél. Az egyesületnek kitűnő műkedvelő garda áll rendelkezésére. Másorra kerülnék a kisebb bohózatok, dráma és vígjátékokon kívül melodrámák, monológok, szavaltok, kuplék, páros jelenetek és ének számok; továbbá hagedű, cimbalom és zongoraszmok. A kedden este tartott alakuló közgyűlésen a következő tisztsíkat választottak: elnök és alelnök betöltetlen; igazgató: Ketskés Elek; ügyvezető titkár: Hejji Károly; II. titkár: Gáncs Pál; háznagy: Kotrobay N. Sándor; jegyző: Krammer József; II. jegyző: Gebauer Ferenc; pénztáros: Világosy Jenő; ellenőrök: Szabó Imre és Szakács László; könyvtárosok: Tóth István és Smochay Ferenc. A Szabad Lyeumit 5-ös bizottsága: Hejji Károly, Kotrobay N. Sándor, Krammer József, Gebauer Ferenc és Gáncs Pál.

Spanyolbetegség városunkban már járványszerűleg fellépett, sőt újabb áldozatai vannak. Szegő Sándor, a Schützer-féle szappangyár tulajdonosának fiatal felesége,

szül. Fried Erzsébet néhány napi szenvedés után ma hajmaban meghalt. — Egy másik fehérvári áldozata a spanyolnáthának. Braun László a helybeli főiskolának 17 éves diákja. Pesten ágyba döntötte őt a betegség és néhány nap alatt ki is oltotta fiatal életét. Tegnap temették Pesten.

Tiltakozó országos izraelita gyűlés a zsidó katonaszökevények ellenőrzése ellen. Az Orsz. Izraelita Iroda nagyhangú és a te nyeket elerdítő felhívásban egy októberben megtartandó országos zsidógyűlésnek harangoz be. Ezen a gyűlésen a sátorlajnyehíj és a mármargasi razziká alapjából a zsidó katonaszökevények üldözése és a bujkálók ellen akarnak tiltakozni.

Figázolta a vonat. Orbán Ilonka 16 éves leány tegnap reggel a Siófoki állomáson a nagynénjével leszállott a beerkező vonatról. A lépcsőnél álltak, amikor váratlanul megindult a vonat és a leány a körekek alá került, amely mindkét lábát térdben lemetesztette. Ugyanezen a vonattal beszállították Székesfehérvárra, a mentők bevitték a Szent György kórházba, hol mire az orvos jött, meghalt.

Székesfehérvár sz. kir város polgármesterétől. 8663 1918. szám.

Hatósági hirdetmény.

A m. kir. minisztériumnak a szalastakarmány, a javasszalma és az alomszalma készletek zár alá vételéről, felhasználásáról és közsétsükéletei előlra való igénybeveteléről szóló 3382 1918 M. E. számú rendelete végrehajtása tárgyában kelt 109050 1918 számú földmívelésügyi miniszteri rendelet folytán közzéteszem, hogy a jelzett készletek rekvirálása a felsővárosban szeptember 25-től október 1. a pafotavárosban október 2-től október 6-ig, a vizivárosban október 7-től 11-ig, a tóvárosban október 12-től 20-ig, a belvárosban október 21-től 24-ike közötti időben történik.

Újból felhívom az érdekelteket figyelmét, hogy az átengedési kötelezettség tekintetében a pafotavárosban október 2-től 6-ig, a vizivárosban október 7-től 11-ig, a tóvárosban október 12-től 20-ig, a belvárosban október 21-től 24-ike közötti időben történik.

Dr. Saára Gyula sk. polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetésekért 10 szög 3 korona, azonfeüli minden szöért 20 fillér fizetendő.

A Keresztény Fogvasszói szövetekezett belvárosi üzletébe ügyes kiszolgálónó azonall belépésre kerestetik. Jelentkezés a szövetekezett Szögnyé-utcai üzlethelyiségében.

Irni olvasni tudó ügyes kisasszony felvétetik. Szüts Róbert gyógyszerztárában.

Gépirásban jártas kisasszony ügyvedői irodában felvétetik. Cim kádtóban.

Egy ügyes kisasszony, aki a kalapdiszítésben jártas felvétetik. Kuazovitzky divatruházában.

Vallalati irodába hivatalnok jó írassal felvétetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba intézendék.

A székesfehérvári kir járásbírósigól. P. k. 4121 1918. szám.
Tóth József és társainak árverés iránti kérvénye Krissán János és Fia móri cég ellen.

VÉGZÉS.
Tóth József, Weisz János, Perezecs Andrásné és Molnár János kérvényükben előterjesztik, hogy Krissán János és fia móri cégnek eladták boraikat, mely azokat ismét tovább eladták a vevők azonban a bort még mindig nem szállították el s ezért az eladók annak elárverezését kérik.

Mintthogy ekként a vevőket az átvételben késedelem terheli, a kir. járásbírótság az árverés iránti kérelemnek helyt ad, s a Tóth Józseftől vett s el nem szállított 14 hl. bornak, melynek kiküldési ára 8940 korona a Weisz Jánosnál vett s el nem szállított 12 hl. bornak, melynek kiküldési ára 7200 korona, a Perezecs Andrásnétól vett s el nem szállított 27 hl. bornak, melynek kiküldési ára 15120 korona s a Molnár Jánosnál vett s el nem szállított 30 hl. bornak, melynek kiküldési ára 18000 korona, a K. T. 317. és 351. §-ai értelmében elárverezését elrendeli, foganatosítására dr. Véber Gusztáv kir. járásbíró kiküldi s árverésnek Urhidán a községházán, illetve a helyszínén leendő foganatosítására 1918. évi szeptember hó 28. napjának délután 3 óráját tűzi ki.

A borok a legtöbbet igények középszűzítés ellenében adtak el, s a vevő tartozik a megvett borokat 8 napon belül elszállítani.

Venni szándékozó a kiküldési ár 10-át középszűzben az árverés megkezdése előtt az árverést megtagadó kir. járásbíró kezzeihez letenni.

Amennyiben a vevő a bort 8 nap alatt el nem szállítaná, költségére új árverés rendelhető el.

Székesfehérvár, 1918. évi szeptember hó 21. napján.

Dr. Véber s. k. kir. járásbíró.

Alkonyi színház.

Szerdán és csütörtökön, szeptember hó 25 és 26-án:
Tűcsök
OLGA DESMOND világhírű táncosnő főszereplésével. Remek táncokkal, dráma 3 felv. Remek pótműsor. Rendes helyárak. Előadás fél 7 és fél 9 órakor.

Apollo-színház.

Szerdán és csütörtökön, szeptember hó 25 és 26-án: Szept. 25-én este jótékony célu előadás a városi szegény-pénztár javára.
A szerelem hatalma Társadalmi dráma 5 felv. A főszerepben POLA NEGRI. Kiegészítő műsor !!! Előadások fél 7 és fél 9 órakor. Rendes helyek.